

РЕШЕНИЕ

№ 1036

гр. Варна, 27.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ВАРНА, 25 СЪСТАВ, в публично заседание на тринадесети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Камелия Василева

при участието на секретаря Елица Т. Трифонова
като разгледа докладваното от Камелия Василева Гражданско дело № 20233110113453 по описа за 2023 година

Предявен е иск с правно основание чл.26,ал.1, пр.1 ЗЗД вр.чл.22 ЗПК вр. чл.11, ал.1, т.10 ЗПК от Н. М. Н. срещу „ПКБ“ ЕООД за прогласяване недействителността на Договор за потребителски кредит ПКС №** от 15.03.2023г..

В условията на евентуалност при отхвърляне на главния иск са предявени :

Иск с правно основание чл.26,ал.1, пр.1 ЗЗД вр.чл.10,ал.2 ЗПК и чл.19, ал.5 ЗПК за прогласяване недействителността на клаузата на чл.6 от Договор за потребителски кредит ПКС №** от 15.03.2023г. в частта относно таксите за услуги „Фаст“ и „Флекси“

и

Иск с правно основание чл.26,ал.1, пр.2 ЗЗД за прогласяване недействителността на клаузата на чл.6 от Договор за потребителски кредит ПКС №** от 15.03.2023г. в частта относно размера на възнаградителната лихва.

В исковата молба се твърди, че ищецът е кредитополучател по процесния договор за кредит, който бил сключен при следните параметри : сума на кредита 4000 лева; срок на кредита 36 месеца; размер на вноската по кредита 194.14 лева, в която не се включвала лихвата и таксите по кредита;

ГПР 49.05 %; ГЛП 41%; лихвен процент на ден 0.11 %; дължима сума по кредита 6 988.91 лева, в която не се включвала таксите за „Фаст“ и „Флекси“; възнаграждение за закупена допълнителна услуга „Фаст“ 1600 лева; възнаграждение за закупена услуга „Флекси“ 2800 лева. Общото задължение по кредита след закупените услуги било 11 388.91 лева и общ размер на вноската 316.36 лева.

Твърди се, че ищецът е заплатил сумата от 4000 лева, с което е погасил изцяло задължението си за главница по договора. платежните бележки били с наредител Генка Н.а, която била майката на ищеца.

Твърди се, че процесния договор за кредит е недействителен на основание чл. 22 във вр. с чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК, поради следните причини:

Таксите „Фаст“ и „Флекси“ не били включени в ГПР, поради което имало неправилно посочване на ГПР. Сочи се, че изискваните от ищеца такси „Фаст“ и „Флекси“ представлявали пряк разход по кредита и следвало да бъде включен при формирането на годишния процент на разходите (чл. 11, ал. 1, т. 10, вр. чл. 19, ал. 1 ЗПК), което очевидно не било извършено, тъй като таксите се явявали 110 % от главницата, с което ГПР би нараснал до над 150 %, а оттук следвало, че по този начин императивно заложения в чл. 19, ал. 4 ЗПК лимит се надвишавал /който към момента на сключването на договора бил 60,85 %/. Било налице пълно разминаване между посочения в договора ГПР, дължима сума за заплащане и действително дължимата величина в края на заемния период. Всичко това поставяло потребителя в подчертано неравностойно положение спрямо кредитора и на практика нямало информация колко точно е оскъпяването му по кредита. Това се явявало и в директно противоречие с чл. 3, пар. 1 и чл. 4 от Директива 93/13 ЕИО. Бланкетното посочване единствено на крайния размер на ГПР, на практика обуславяло невъзможност да се проверят индивидуалните компоненти, от които се формира и дали те са в съответствие с разпоредбата на чл. 19, ал. 1 ЗПК. В договора следвало да е посочено не само цифрово какъв годишен процент от общия размер на предоставения кредит представлява ГПР, но и изрично, и изчерпателно да бъдат посочени всички разходи, които длъжникът ще направи и които са отчетени при формиране на ГПР. Излага се, че въпреки че в договора изрично е посочено, че изборът и закупуването на пакета допълнителни услуги не е задължително условие за получаване на кредита, на практика уговарянето му било наложено и обусловено от господстващата позиция на кредитора спрямо икономически по-слабата страна в правоотношението. Твърди се, че таксите „Фаст“ и „Флекси“ се явяват скрито възнаграждение за кредитодателя, поради което

следвало да се включат в ГПР. В случая това не било направено, поради което бил налице неправилно посочен ГПР, което съдебната практика приравнява на липсващ ГПР. Предвид изложеното се твърди нищожност на целия договор за кредит на основание чл.22 ЗПК във вр. с чл.11 т.10 от ЗПК.

На следващо място се сочи, че не е упоменато кои разходи са включени точно в ГПР и кой разход какъв процент от ГПР формира. Излага се, че съдебната практика приема, че когато договор за кредит не съдържа компонентите от които се състои ГПР, това поставя потребителя в неравностойно положение и го възпрепятства да разбере икономическите последици на поетото от него задължение. Сочи се, че според чл. 19, ал. 1 от ЗПК, ГПР изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи /лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид/, изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. ГПР се изчислява по специална формула, като спазването на това изчисление дава информация на потребителя как е образуван размерът на ГПР и общо дължимата сума по договора. в тази посочената величина следвало по ясен и разбираем за потребителя начин да са инкорпорирани всички разходи, които ще стори и които са пряко свързани с кредитното правоотношение. Посочването само с цифрово изразение на процента ГПР не било достатъчно, за да се считат спазени законовите изисквания. Целта на цитираната разпоредба на чл. 11, т. 10 от ЗПК била на потребителя да се предостави пълна, точна и максимално ясна информация за разходите, които следва да стори във връзка с кредита, за да може да направи информиран и икономически обоснован избор дали да го сключи. Поради това в договора трябвало да е посочено не само цифрово какъв годишен процент от общия размер на предоставения кредит представлява ГПР, но изрично и изчерпателно да бъдат посочени всички разходи, които длъжникът ще направи и които са отчетени при формиране на ГПР. Поставянето на кредитополучателя в положение да тълкува всяка една клауза и да преценява дали тя създава задължение за допълнителна такса по кредита, невключена в ГПР, противоречи на изискването за яснота, въведено с чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК. Тази неточност в посочването на размера на разходите поставяла потребителя в положение да не знае колко точно е оскъпяването му по кредита, което ще се дължи и в това именно била недействителността в случая, като неспазено изискване на посоченото законово основание.

Посочването в договора за кредит на по-нисък от действителния ГПР представлявало невярна информация и следвало да се окачестви като нелоялна и по-конкретно заблуждаваща търговска практика, съгласно чл. 68 г, ал. 4 от ЗЗП, във връзка с чл. 68д, ал. 1 от ЗЗП. Тя подвеждала потребителя относно спазването на забраната на чл. 19, ал. 4 от ЗПК и не му позволявала да прецени реалните икономически последици от сключването на договора., както вече отбелязано по-горе. В процесния договор било нарушено и това изискване на закона, доколкото никъде не било посочено кои разходи формират ГПР и представлявало нарушение на чл. 22 във вр. с чл.11, ал.1, т. 10 от ЗПК.

По отношение на предявените в евентуалност искиове се излага следното :

Сочи се, че съгласно чл.10а, ал.1 от ЗПК кредиторът може да събира от потребителя такси и комисиони за допълнителни услуги, свързани с договора за потребителски кредит. Излага се, че съгласно чл.10а, ал.2 от ЗПК, кредиторът не може да изисква заплащане на такси и комисиони за действия, свързани с усвояване и управление на кредита. Твърди се, че включените в пакета услуги действия на практика обслужвали усвояването и управлението на кредита, поради което не можело да се приеме, че се касае за допълнителни услуги по см. на чл. 10а, ал. 1 от ЗПК. Предвидените такива в чл. 10а, ал. 1 от ЗПК нямали пряко отношение към насрещните задължения на страните по договора, а именно предоставяне на паричната сума и нейното връщане, ведно с договорената възнаградителна лихва, докато посочените в споразумението допълнителни услуги, по своята същност касаят изпълнението на задълженията на потребителя по договора и на кредитодателя относно приоритетното разглеждане и изплащане на потребителския кредит, респ. евентуалната възможност за неговото отсрочване и разсрочване, което по своята същност са действия по усвояването и управлението на кредита, за които разпоредбата на чл. 10а, ал. 2 от ЗПК забранявала събиране на такси и комисионни от кредитора. С оглед на това се налага извод, че целта на посочената договорна клауза е да послужи като допълнително възнаграждение на кредитора за предоставянето на сумата /т. нар. скрита възнаградителна лихва/, уговорена в противоречие с добрите нрави и с разпоредбата на чл. 19, ал. 4 от ЗПК. Това възнаграждение

също следвало да се включи в годишния процент на разходите, тъй като за потребителя това били разходи по см. на чл. 19, ал. 1 от ЗПК. Изключването му от ГПР и уреждането му в договора като допълнителен пакет услуги представлявало заобикаляне на разпоредбата на чл. 19, ал. 4 от ЗПК, доколкото начисляването и събирането му не представлявало плащане на услуга, а прикрит разход по кредита, с който се стигало до надхвърляне на ограниченията на закона за максималния размер на ГПР, т.е. клаузата е недействителна и на основание чл.19, ал.4 във вр. с ал.5 от ЗПК.

Твърди се, че размерът на възнаградителна лихва противоречи на добрите нрави. Към датата на уговаряне размера на лихвата, нямало императивни разпоредби, които определят максималния размер на възнаградителната лихва, но това не означава, че свободата на договаряне не е ограничена и то при положение, че се касаело за потребителски договор, при който потребителят е по-слабата икономически страна, поради което се ползвал със засилена защита от ЗЗП и ЗПК. Сочи се, че в правната доктрина и съдебната практика се приема, че накърняване на добрите нрави по смисъла на чл. 26, ал. 1 от ЗЗД е налице, когато се нарушава правен принцип, изрично формулиран или проведен чрез създаване на конкретни други разпоредби. Такъв основен принцип бил добросъвестността в гражданските и търговски взаимоотношения, а целта на неговото спазване, както и принципа на справедливостта, била да се предотврати несправедливото облагодетелстване на едната страна за сметка на другата. Сочи се, че е налице трайно установена практика на ВКС и други съдилища, според която съглашение за плащане на възнаградителна лихва е действително, ако тя не надвишава тройния размер на законната лихва. След справка в електронната страница на БНБ се установявало, че към датата на сключване на договора -15.03.2023 г., основният лихвен процент бил 2.17 %, от което следвало, че размерът на законната лихва е 12.17 %, т. е. уговореният в договора за кредит годишен лихвен процент надвишавал четири пъти законната лихва. Сочи, че в настоящия случай договорената между страните лихва в размер на 41 % годишно надхвърля повече от 3 пъти законната, което е в нарушение на добрите нрави, тъй като надвишавала трикратния размер на законната лихва. Поради тази причина клаузата на чл. 6 от процесния договор за кредит в частта му относно размера на възнаградителната лихва накърнявала равнопоставеността между страните, противоречала на добрите нрави и била в

разрез с принципа на добросъвестността при договаряне, с оглед което се явявала нищожна на основание чл. 26, ал. 1 от ЗЗД.

Излага се, че според чл. 143, т. 19 от ЗЗП е неравноправна клауза, която ограничава необосновано средствата за доказване, с които потребителят разполага, или му налага тежестта на доказване, която съгласно приложимото право би трябвало да бъде за сметка на другата страна по договора. Типовите клаузи от ОУ и договора не могли да докажат, че приемането на клаузите „Фаст“ и „Флекси“ (чл. 6 от Договора, чл. 15 от ОУ, Допълнителна преддоговорна информация, представляваща приложение към стандартен европейски формуляр за предоставяне на информация за потребителските кредити (в този документ отново се уреждат таксите „Фаст“ и „Флекси“, Декларации) не е бил задължително условие.

В срока по чл.131 ГПК ответникът „ПКБ“ ЕООД е депозирало отговор, в който е изразено становище за неоснователност на исквете.

Не се оспорва, че между страните е сключен договор за потребителски кредит № **, по силата на който ответното дружество е представило на ищеца заем в размер на 4000.00 лева, а ищецът се задължил да върне на кредитора така предоставените парични средства заедно с договорна възнаградителна лихва и възнаграждение за закупена допълнителна услуга „Фаст и Флекси“ съгласно условията на договора.

Твърди се, че са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 – 9 ЗПК и не е налице твърдяната недействителност и настъпването на последиците по чл. 22 ЗПК.

Твърди се, че процесният договор за потребителски кредит отговаря от външна страна на установените в разпоредбата на чл. 10, ал. 1 ЗПК изисквания за писмена форма, на хартиен носител, както и на изискванията за сключването му по ясен и разбираем начин - всички елементи на договора се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт. В съответствие с чл. 11, ал. 1, т. 7 ЗПК в процесния договор била посочена общата дължима сума по кредита, а именно сума в размер от 6988.91 лева, сборуван от отделните стойности на предоставената заемна сума и дължимата за периода на договора възнаградителна лихва. Отделно било посочено общото задължение по кредита и по закупената допълнителна услуга, а именно сума в размер от 11388.91 лева, в която сума е включена дължимата обща сума по кредита и

стойността на закупените допълнителни услуги. В чл. 3 от Общите условия, неразделна част от договора били посочени и условията за усвояване на заемната сума.

Сочи се, че годишният процент на разходите е фиксиран като абсолютна процентна стойност - 49.05 %. Фиксиран бил и уговореният лихвен процент -41.00 % и в такъв случай не било необходимо посочването на взетите предвид допускания на ГПР, доколкото, в случая ГПР бил неизменен, формиран бил от фиксирано вземане -възнаградителна лихва, която не се променяла, при никакви условия. Въпреки това в разпоредбата на чл. 5.2. от Общите условия били посочени взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на ГПР по определения в Приложение № 1 начин, а именно, че договорът за потребителски кредит ще е валиден за срока, за който е бил сключен, и кредиторът и потребителят ще изпълняват своите задължения в съответствие с условията и сроковете по договора; както и че ГПР по кредита се изчислява, като се приеме, че лихвата и другите разходи са неизменни спрямо техния първоначален размер и ще се прилагат до изтичането на срока на договора. В чл. 5.2.2 от Общите условия било посочено, че първоначалното изчисление на ГПР по договора се прави, като се приеме, че лихвата и другите разходи са неизменни спрямо техния първоначален размер и ще се прилагат до изтичането на срока на договора. Наред с това в ЗПК не било посочено като изискване в договора да бъдат посочени компонентите на ГПР, тъй като те не били нормативно залегнали. Дори и да се приемело, че не е ясно защо ГПР е 49.09 %, ако в него била включена само възнаградителната лихва, то това по никакъв начин не заблуждавало потребителя за параметрите на договора и задълженията му по него. В договора ясно и недвусмислено било посочено, с фиксирани, неподлежащи на промяна, суми, какъв заем се отпуска, при каква възнаградителна лихва, какви допълнителни услуги, за какво и в какъв размер, които формират и общо дължимата сума по кредита. Други вземания по този договор нямало. Тоест в договора нямало никаква неяснота каква сума ще следва да връща длъжникът по него, за да се чувства заблуден от посочения ГПР. Дали посочения размер на ГПР е правилно посочен било относимо към чл.19, ал.4 ЗПК и не водело до недействителност на целия договор. Наред с това клаузата за ГПР, сама по себе си, не водела до създаване на никакви задължения на потребителя. Клаузата за размера на ГПР

била обвързана с други клаузи от договора, в които били предвидени вземания, които се включвали в размера на ГПР, които именно клаузи създавали задължения и за които именно следва проверка, дали отговарят на изискванията на чл.19, ал.4 ЗПК, а не клаузата за ГПР сама по себе си. Нямамо как разпоредбата, в която е посочен процент на ГПР да заблуждава потребителя, доколкото в договора са посочени всички параметри по него и какви са дължимите по него суми в общ размер и разбити по вид и размер.

Сочи се, че в Закона за потребителския кредит лимитивно и изчерпателно са предвидени основанията за недействителност на договора за потребителски кредит и същите не могат да бъдат заменяни с други и да се тълкуват превратно и разширително, а именно, че при неправилно посочен ГПР да се счита, че договорът е недействителен като цяло, при положение, че има изрична разпоредба, която регламентира това, а именно чл.19, ал.4 ЗПК, която разпоредба не попада сред законовите основания за недействителност на договора за кредит. За неоснователно се сочи твърдението в исковата молба, че неправилното изчисляване на ГПР води до нищожност на целия договор за кредит.

Оспорва се, че таксите за допълнителни услуги следва да бъдат включени в ГПР. Сосич се, че правилото на §1, т.1 от Допълнителните разпоредби на ЗПК въвежда легална дефиниция на понятието за „общ разход по кредита за потребителя“, като предвижда, че: „Общ разход по кредита за потребителя са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Общият разход по кредита за потребителя не включвал нотариалните такси.“ Предвид посочената легална дефиниция, общият разход по кредита за потребителя бил разход, който е пряко свързан с договора за потребителски кредит; трябва да бъде заплатен от потребителя, т.е. този разход е задължителен; включвали се и разходи за допълнителни

услуги, но само в случаите, когато сключването на договора за допълнителна услуга бил задължително условие за получаване на кредита или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат от прилагането на търговски клаузи и условия. Посоченото правило на §1, т.1 от Допълнителните разпоредби на ЗПК възпроизвеждало в българското законодателство правилото на чл.3, буква „ж" от Директива 2008/48/ЕО, дефиниращ понятието „общ разход по кредита за потребителя". Допълнително разяснение на тази дефиниция давала т. 22 от Преамбюла на същата Директива, съобразно която „Държавите-членки следва да останат свободни да запазят или въвеждат национални разпоредби, които забраняват на кредитора да изисква от потребителя във връзка с договора за кредит да открие банкова сметка, да сключи договор за друга допълнителна услуга или да заплати разходите или таксите за такива банкови сметки или други допълнителни услуги. Разходите за тези допълнителни услуги следвало да бъдат включени в общите разходи по кредита или, ако размерът им не може да бъде определен предварително, потребителите следвало да получат адекватна информация относно наличието на такива разходи на преддоговорния етап..

Твърди се, че в настоящия случай, закупувайки посочените в договора за кредит допълнителни услуги, кредитополучателят си осигурявал допълнителна възможност, във всеки един момент да поиска извършването на някоя или на всички предоставени услуги, но закупуването на допълнителни услуги не било условие за сключване на договора за кредит, нито за получаването на кредита при конкретните условия. Важно значение за въпроса дали допълнителните услуги следва да бъдат включени в ГПР имало и правилото на чл. 19, пар. 3 от Директива 2008/48/ЕО. Съобразно посоченото правило: „Изчисляването на годишния процент на разходите се основава на базовото допускане, че договорът за кредит ще остане в сила за уговорения срок и че кредиторът и потребителят ще изпълнят задълженията си при спазване на условията и сроковете, предвидени в договора за кредит." По смисъла на това правило, по кредита не следвало да се определя по допускане за неспазване условията и сроковете по договора за кредит от страна на кредитополучателя, поради което в общия размер на разходите по кредита за потребителя, респективно в стойността на ГПР не следвало да се включва стойността на всички разходи, породени от или свързани със случаи на неизпълнение на задължения на кредитополучателя по договора за

потребителски кредит. Така закупуването на предоставената от кредитора допълнителна услуга, съобразно която длъжникът имал право да се възползва от услуга, при която да бъде постигнато отлагане/разсрочване на дължимите вноски срещу заплащане на такса за тази допълнителна услуга, било базирано на допускане от страна на кредитополучателя, че има риск кредитополучателят да се окаже затруднен да изпълни навреме и в срок задължението си за плащане на някои вноски, при което да бъде обявена предсрочна изискуемост на цялата сума по кредита. Тъй като тази допълнителна услуга се базирала на допускане от страна на кредитополучателя, че има риск той да се окаже затруднен да изпълни навреме и в срок задължението си за плащане на някои вноски, разходите, базирани на това допускане, не следвало да се включват в обхвата на общия размер на разходите за потребителя и в годишния процент на разходите, тъй като не отговарят на условията по чл. 19, пар. 3 от Директива 2008/48/ЕО.

В чл. 19, ал. 4 ЗПК бил предвиден максимален праг на размера на ГПР - пет пъти законната лихва и тази разпоредба следвало да се тълкува заедно с разпоредбата на чл. 22 и на чл. 10, ал.1, т.10 от ЗПК. Чл. 19, ал. 4 от ЗПК, които не установявали забрана за постигане на определен правен резултат, а регламентирали задължителните изисквания, на които следва да отговаря формата и съдържанието на договор. В случая при сключването на процесния договор тези изисквания били спазени. За неоснователни се считат твърденията на ищцата, че възнаграждението за предоставената допълнителна услуга представлява печалба за кредитора, надбавка към главницата, поради което е следвало да се включи в ГПР, *като по този начин се достига до резултата липсващ ГПР*. Освен това, с оглед разпоредбата на чл. 19, ал. 6 от ЗПК, дори и да се приеме за вярно, че размерът на ГПР е по-висок от законово-допустимия по чл. 19, ал. 4 от ЗПК, то последицата от това е недължимост на сумите, с които се надвишава размерът, посочен в ал. 4 на същия член, но не и недействителност на целия договор за кредит в съответствие със законодателната воля.

По отношение твърденията относно допълнителни услуги „Фаст“ и „Флекси“. Твърди се, че страните са постигнали съгласие за сключване на договор с включена допълнителна услуга „Фаст“ , с което, по искане на ищеца, кредиторът се задължава да му предостави определен набор от услуги,

с които се предоставя приоритетно разглеждане и становище на искането за кредита на кредитополучателя. Редът за използването на допълнителните услуги е подробно описан в общите условия към ДПК, представляващи неразделна част от договора. Отделно от това, по своята същност първата услуга представлявала право на приоритетно разглеждане и становище по искането за потребителския кредит, което възнаграждение за кредитора за извършени неизбежни административни действия по кредита. Разглеждането на искането за кредит не било дейност, за която е забранено събирането на такса по смисъла на чл. 10а, ал. 2 от ЗПК. ПКБ ЕООД предоставяло на потребителите си възможност да закупят такава допълнителни услуги. Видът на действието, за което се дължи възнаграждение, бил уговорен в ДПК и общите условия. Видът и действието бил приоритетно разглеждане и становище по искането за кредит, отлагане на определен брой вноски, намаляване на определен брой вноски, смяна на дата на падеж. Размерът също бил уговорен в договора - дължимото възнаграждение за предоставените допълнителни услуги. Поради това не било налице твърдяното основание по чл. 10а, ал. 2 от ЗПК.

По отношение на иска с правно основание чл. 26, ал. 1, предл. 2 от ЗЗД.

Размерът на уговорения в договора за кредит годишен лихвен процент бил 41 % и не противоречал нито закона, нито на добрите нрави. В договора за кредит бил посочен годишният лихвен процент, като не била предвидена възможност за промяната му, тъй като същият бил фиксиран. Следвало да се има предвид, че кредиторът-ответното дружество попада в обхвата на определението за небанковите финансови институции по смисъла на чл. 3, ал. 1, т. 3 ЗКИ. Основната им характеристика, която предпоставя и посочените различия с банките е, че те отпускат заеми със средства, които не са набрани чрез публично привличане на влогове или други възстановими начини. Поради тази причина тяхната дейност не би могла да бъде финансирана от друго място освен от лихвоносни заемни средства, поради което и лихвите по тях са в пъти по-високи от тези предлагани от банките. От друга страна в случая се касаело за възнаградителна лихва, т. е. парите, за ползването на които се дължи лихва се наричат "капитал". Още с параграф 1 от ПМС № 72/08.04.1994 г. било отменено ПМС № 1238/25.06.1951 г. за определяне

максималният процент на договорните лихви. Въпреки разпоредбата на чл. 10, ал. 2 ЗЗД, че лихви могат да се уговарят до размер, определен от МС, такъв подзаконов акт все още не бил издаден и принципно за страните не съществувала пречка да уговорят възнаградителна лихва над размера на законната лихва. Отчитайки, че възнаградителната лихва е цена за предоставеното ползване на заетата сума, както и конкретния ѝ размер от 2988.91 лв., която следвало да бъде върната в сравнително кратък срок и съобразявайки се с обстоятелството, че се касае за необезпечен кредит, предоставен от финансова институция, която се издържа само и единствено от това, размерът на годишния лихвен процент от 41,00 % при потребителски заем от 4000 лв., със срок на ползване от 36 месеца не противоречал на добрите нрави, тъй като бил обясним с разходите, които прави заемодателя, както и с риска, който носи, а също и с размера на добросъвестно очакваната от сделката печалба. Отделно от това следва да се посочи, че към момента на подписване на процесния договор била в сила разпоредбата на чл. 19, ал. 4 от ЗПК, която била насочена към избягване на възлагането на несъразмерни тежести върху икономически по-слабата страна, по-точно върху потребителя, от страна на търговеца, който имал възможност да се възползва от по-неблагоприятното положение на кредитополучателя. За да възприеме като законов критерий ГПР, законодателят отчел, че размерът на договорената възнаградителна лихва за предоставяне на средства на потребителя не винаги е меродавен, защото към него можело да се насложат допълнителни разходи като такси, комисиони, други разноси и те на практика да увеличат кредитната тежест за кредитополучателя. Ето защо, за да бъде избегната подобна злоупотреба, законодателят предвидил като критерий максимален размер на годишния процент на разходите по кредита и това бил пределът, до който може да се зачете като непротиворечащо на морала и добрите нрави общото оскъпяване на кредитите. В случая ГПР бил в размер на 49.05 %, което било по-малко от предвидения в разпоредбата на чл. 19, ал. 4 от ЗПК петкратен размер.

Отправя се искане за отхвърляне на исковете.

Съдът след като съобрази събраните по делото доказателства по реда на чл.235,ал.2 вр. чл. 12 ГПК, намира следното от фактическа и правна страна:

Съгласно Договор за потребителски кредит ПКС №** от 14.03.2023г. „ПКБ“ ЕООД е предоставило на Н. М. Н. в заем сумата от 4000 лева, като последният е поел задължение да върне заемната сума на месечни вноски 36 на брой, всяка в размер на 194.14 лева в срок до 15.03.2026г., съгласно погасителен план. Посочена е обща сума за погасяване 6988.91 лева, ГПР 49.05%, годишен лихвен процент 41 %, лихвен процент на ден 0.11 %. Предвидено е заплащане на възнаграждение за закупена допълнителна услуга „Фаст“ в размер на 1600 лева и възнаграждение за закупена допълнителна услуга „Флекси“ в размер на 2800 лева, при размер на вноската за закупената услуга 122.22 лева, дължима заедно с месечната погасителна внока по кредита. Общо задължение по кредита и по закупена допълнителна услуга 11 388.91 лева, при общ размер на вноската 316.36 лева.

От така установената фактическа обстановка съдът прави следните правни изводи :

По делото безспорно се установява наличието на сключен договор за кредит между страните, както и че ищецът има качеството на потребители по смисъла на §13, т.1 ДР на ЗЗП, а ответникът, предоставил кредита е търговец по смисъла на §13, т.2 от ДР на ЗЗП.

Съгласно разпоредбата на чл.26,ал.1 ЗЗД нищожни са договорите, които противоречат на закона или го заобикалят, както и договорите, които накърняват добрите нрави, вкл. и договорите върху неоткрити наследства.

Настоящият договор за кредит е сключен при действието на Закона за потребителския кредит (обн. ДВ. бр. 18/05.03.2010г., в редакцията му ДВ, бр. 17 от 26.02.2019г.). От коментирания договор за предоставяне на паричен заем се установи, че същият е сключен в предвидената в чл. 10, ал. 1 ЗПК писмена форма, на хартиен носител, по ясен и разбираем начин, като всички елементи на договора са представени с еднакъв по вид, формат и размер шрифт, който позволява нормалното възприятие на всички клаузи на договора. Посочен е общия размер на кредита и условията за усвояването му (чл. 11, ал. 1, т. 7 ЗПК). Лихвеният процент е фиксиран, оповестен е план с посочване на остатъчна главни при всяка внока, което е достатъчно да се прецени каква част от нея е вече погасена с текущата внока над включената в нея текуща фиксирана лихва (чл. 11, ал. 1, т. 11 ЗПК). Оповестен е ГПР.

Съдът намира, че е нарушено изискването на чл.11, ал.1, т. 10 ЗПК за

дължимото съдържание относно определяне размера на годишния процент на разходите по кредита , в който не са включени възнагражденията по закупените от заемателя услуги „Фаст“ и „Флекси“ . Съгласно чл. 19, ал.1 и ал. 2 ЗПК, ГПР изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи /лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид/, изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит, а изчисляването му става по специална формула. Ответното дружество е изразило становище, че възнагражденията за закупени услуги „Фаст“ и „Флекси“ не следва да се включват в ГПР.

Съобразно представените ОУ към процесния договор за кредит при закупуване на услугата „Фаст“ кредитополучателят получава приоритетно разглеждане и становище на искането за отпускане на кредит, а при закупуване на услугата „Флекси“ получава правото едностранно да променя погасителния план. Съгласно решение на СЕС от 21.036.2024г. по дело С-714/2022 разходите за допълнителни услуги, които са уговорени към договор за потребителски кредит и дават на закупилия тези услуги потребител приоритет при разглеждане на искането му за отпускане на кредит и при предоставяне на разположение на заетата сума, както и възможността да се отлага изплащането на месечните вноски или да се намалява техният размер, попадат в обхвата на понятието „общи разходи по кредита за потребителя“ по смисъла на тази разпоредба, а оттам и на понятието „ГПР“, когато закупуването на посочените услуги се оказва задължително за получаването на съответния кредит или те представляват конструкция, предназначена да прикрие действителните разходи по този кредит. В случая при липсата на включени на предвидени от закона компонентни след да се обоснове извод, че е налице неправилно посочен ГПР, което съдебната практика приравнява на липсващ ГПР. С решението на СЕС по дело С-714/2022 е отговорено, че когато в договор за потребителски кредит не е посочен ГПР, включващ всички предвидени разходи, този договор се счита за освободен от лихви и разноси, така че обявяването на неговата нищожност да води единствено до връщане от страна на съответния потребител на предоставената в заем главница, откъдето се извлича и твърдяната от ищеца нищожност на целия договор за кредит на основание чл.26,ал.1, пр.1 ЗЗД вр. чл.22 ЗПК във вр. с чл.11 т.10 от ЗПК.

Предвид всичко изложено предявеният иск е основателен и следва да се уважи.

По разноските:

С оглед изхода на спора и на основание чл.78, ал.1 от ГПК ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца направените по делото разноси в размер на 475 лева за платена държавна такса.

Претендира се заплащане на адвокатско възнаграждение в полза на адв.А. Д. на основание чл.38,ал.2 ЗАдв. и 400 лева за адвокатско възнаграждение. Съобразно цената на уважения главен иск в полза на адв.А. Д. следва да се присъди адвокатско възнаграждение в разме на 1710 лева с ДДС. За заявените в евентуалност искове не са налице основания за присъждане на адвокатско възнграждение, тъй като не се е сбъднало вътрешнопроцесуалното условие за тяхното разглеждане с оглед уважения главен иск.,

Воден от горното съдът :

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА ЗА НИЩОЖЕН Договор за потребителски кредит ПКС №** от 15.03.2023г., сключен между „ПКБ“ ЕООД , ЕИК: *** със седалище и адрес на управление гр.София, бул.“***“ №49, бл.53Е, вх.В, ет.7 и Н. М. Н., ЕГН: ***** с адрес гр.Варна, ул.“***“ №7, на основание чл.26,ал.1, пр.1 ЗЗД вр.чл.22 ЗПК вр. чл.11, ал.1, т.10 ЗПК.

ОСЪЖДА „ПКБ“ ЕООД , ЕИК: *** със седалище и адрес на управление гр.София, бул.“***“ №49, бл.53Е, вх.В, ет.7 да заплати на Н. М. Н., ЕГН: ***** с адрес гр.Варна, ул.“***“ №7 сумата от **475/четиристотин седемдесет и пет /лева**, представляваща разноси по делото, на основание чл.78,ал.1 ГПК.

ОСЪЖДА „ПКБ“ ЕООД , ЕИК: *** със седалище и адрес на управление гр.София, бул.“***“ №49, бл.53Е, вх.В, ет.7 да заплати на адв.А. Д., член на САК, личен №** с адрес гр.София, район „Средец“ , ж.к.“Яворов“, ул.“***“ №74, ет.1,ап.1 сумата от **1710/хиляда седемстотин и десет /лева с включен ДДС** , представляваща дължимо адвокатско възнаграждение, на основание чл.38,ал.2 ЗАдв.

Решението подлежи на обжалване в двуседмичен срок от връчването му на страните пред Варненския окръжен съд.

Съдия при Районен съд – Варна: _____